

JAARVERSLAG

2023

Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling
en Economische Bedrijvigheid (Reda Sosial)

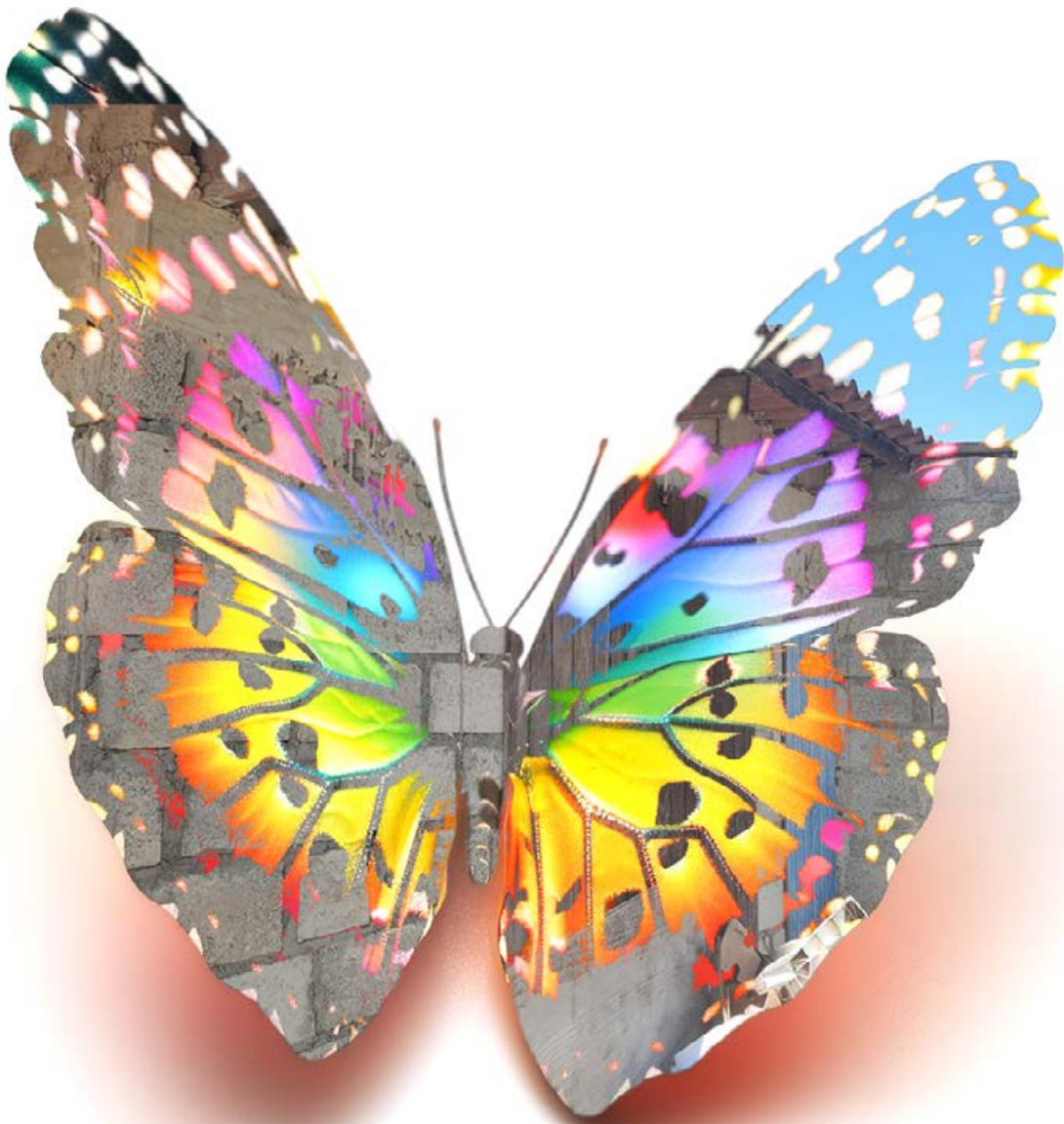
CURAÇAO

METAMORFOSE

*Just when the caterpillar
thought the world was ending,
it turned into a butterfly.*

INHOUDSOPGAVE

1	Bestuursverslag	4
1.1	Algemene Beschouwing	4
1.2	Organisatie en Code Corporate Governance	7
1.3	Uitzicht op 2024	8
1.4	Het saldo van baten en lasten	9
2	Verslag van de Raad van Commissarissen	10
2.1	Algemeen	10
2.2	Bijeenkomsten	11
2.3	De Raad van Commissarissen	11
2.4	Beoordelingen	12
2.5	Bijzonderheden	12
2.6	Corporate Governance	12
2.7	Aftreedrooster	13
2.8	Goedkeuring	14
3	Jaarrekening	16
3.1	Balans per 31 december 2021	17
3.2	Staat van baten en lasten over 2021	19
3.3	Kasstroomoverzicht over 2021	20
3.4	Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	21
3.4.1	Algemene toelichting	21
3.4.2	Algemene grondslagen	21
3.4.3	Grondslagen voor waardering van activa en passiva	22
3.4.4	Grondslagen voor bepaling van het resultaat	24
3.4.5	Toelichting op het kasstroomoverzicht	24
3.4.6	Toelichting op de posten van de balans en de staat van baten en lasten	25
4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	42

1. Bestuursverslag

1.1 Algemene Beschouwing

Voor u ligt het directieverslag van de bestuurder waarin wordt teruggeblikt op het jaar 2023. In onderhavig verslag wordt een overzicht gegeven van de ontvangen (project)fondsen, de projecten en activiteiten die gedurende het jaar 2023 hebben plaatsgevonden.

De primaire doelstelling van Reda Sosial gedurende de afgelopen 27 jaar is het bestrijden van armoede door inspanningen te leveren om projecten te subsidiëren ten behoeve van sociaal maatschappelijke en kwetsbare doelgroepen in onze samenleving, met als doel hun sociale situatie te verbeteren.

De **missie** van de organisatie luidt als volgt:

Reda Sosial realiseert haar visie door het toekennen van financiële middelen aan projecten en programma's van NGO's waarbij aan de ene kant vorming en educatie, zorg & welzijn en armoedebestrijding als hoofdthema's centraal staan. Anderzijds richt zij zich op de verbetering en upgrading van de sociaal-maatschappelijke voorzieningen.

De directie is tevreden met de resultaten die Reda Sosial het afgelopen jaar heeft behaald, met name gezien de toename van sociale projecten, vooral op het gebied van woonverbetering, en de implementatie van verschillende programma's en activiteiten. In totaal werd een bedrag van circa ANG 15,1 miljoen ten behoeve van projecten ontvangen. Deze fondsen zijn bestemd voor zowel het voorbereidings-, als het implementatietraject van projecten en/of programma's.

Reda Sosial heeft projecten geïmplementeerd binnen verschillende aandachtsgebieden voor de Overheid, waaronder:

- Verrichten van groot-onderhoud aan de Oranje Kleuterschool die als huisvesting voor de Inspectie van Onderwijs zal fungeren.
- Vernieuwing en verbetering van de sportfaciliteit te Soto.
- Het verrichten van bijzondere bouwprojecten in opdracht van het Ministerie van SOAW, zoals de verbouwing van het gebouw van Ban Bario Bek te Dokterstuin, Thuiszorg Banda Bou en Buurtcentrum Tera Kora. Ook heeft genoemde ministerie fondsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het project "Quick fixes" om diverse woningen van minderbedeelde families op te knappen.
- Subsidieverlening aan diverse NGO's.
- Optreden als financier en budgethouder voor het programma Herdenkingsjaar Afschaffing Slavernij.

Bovenvermelde projecten en programma's worden uitgevoerd op verzoek van de regering en hebben voornamelijk tot doel het creëren en stimuleren van arbeidsplaatsen, met name onder de jeugd en werkzoekenden, het verbeteren van sociale aspecten binnen de gemeenschap en het vergroten van de economische assertiviteit. Voor het realiseren van de projecten binnen de genoemde aandachtsgebieden heeft de Overheid in 2023 de volgende fondsen goedgekeurd en aan Reda Sosial beschikbaar gesteld.

- **Fonds t.b.v. exploitatie**

Voor het begrotingsjaar 2023 heeft de Overheid een subsidie aan Reda Sosial toegekend voor het bedrag van ANG 1.160.000. Dit bedrag is bestemd ter dekking van de exploitatielasten zoals personeels- en huurkosten en kantoorbenodigdheden.

- **Fondsen ten behoeve van Transformatie Oranje Kleuterschool**
In 2023 heeft de overheid ANG 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor de transformatie van de Oranje Kleuterschool tot een kantoorgebouw voor de Inspectie van Onderwijs. De werkzaamheden zijn in een ver gevorderd stadium en het project zal begin 2024 worden opgeleverd.
- **Fondsen ter verbetering van de Sport- en recreatiefaciliteiten**
Teneinde meer sportvelden ten behoeve van de gemeenschap beschikbaar te stellen en sportactiviteiten, met name onder de jeugd, te bevorderen heeft de Overheid in het boekjaar 2023 ANG 3,9 miljoen goedgekeurd en beschikbaar gesteld voor het verbeteringstraject en de renovatie van het sportveld te Soto.
Het betreft een investering om het genoemde sportveld van kunstgras en een verlichtingssysteem te voorzien. Verder is een betonnen afrastering geconstrueerd en zullen de kleedkamers en het clubhuis aan een groot onderhoud worden onderworpen.
- **Fondsen t.b.v. bijzondere incidentele projecten**
Het Ministerie van SOAW heeft in twee tranches een bedrag van ANG 1.500.000 overgemaakt aan Reda Sosial, wat neerkomt op een totaal van ANG 3.000.000, voor een grootschalig renovatieproject. Deze subsidie is bestemd voor de opknopbeurt van ongeveer 150 woningen ten behoeve van de minder daadkrachtigen. Het project is bedoeld om kleine reparaties te verrichten aan woningen die in slechte staat verkeren en die voldoen aan de selectiecriteria. Tevens wordt er groot onderhoud uitgevoerd aan de gebouwen van Ban Bario Bek te Dokterstuin, Thuiszorg Banda Bou en Buurtcentrum Tera Kora.
- **Fonds van Land Curaçao t.b.v. NGO's**
Reda Sosial heeft als doel het financieren van projecten die van belang zijn voor de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van Curaçao. De NGO's spelen hierdoor een cruciale rol in de maatschappelijke ontwikkeling van de bewoners van het land Curaçao en in het realiseren van vermelde projecten. Deze organisaties werken aan de bevordering van vorming en educatie, zorg en welzijn en armoedebestrijding in de ruimste zin des woord. Er worden cursussen georganiseerd op gebieden zoals aanleren van talen, computergebruik, horeca en verzorging om de kansen van de minder bedeelden in onze samenleving op de arbeidsmarkt te vergroten. Tevens worden gezinnen, zoals alleenstaande moeders en tienermoeders, in noodsituaties ondersteund.

Om bovengenoemde activiteiten te kunnen realiseren, heeft de Overheid in 2023 een bedrag van ANG 3,6 miljoen beschikbaar gesteld. Met genoemd bedrag werden de volgende beleidsprioriteiten gefinancierd, die van het overheidsbeleid zijn afgeleid:

1. Ondersteuning van éé noudergezinnen en jong ouderschap.
2. Ondersteuning van voor- en naschoolse opvang.
3. Ondersteuning van initiatieven voor jongeren met als doel het verbeteren van hun kansen op de arbeidsmarkt.
4. Ondersteuning van initiatieven voor en met ouderen.
5. Ondersteuning van mensen met een beperking.

- **Programma Herdenkingsjaar Afschaffing Slavernij**

De periode 1 juli 2023 tot 1 juli 2024 is door het Koninkrijk uitgeroepen tot Herdenkingsjaar Afschaffing Slavernijverleden. Er worden verschillende activiteiten, evenementen en tentoonstellingen georganiseerd om aandacht te besteden aan dit onderwerp. Curaçao heeft via het Ministerie van Onderwijs Wetenschap Cultuur en Sport (OWCS) een programma hiervoor ingediend door middel van een verzoekschrift. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is in 2023 akkoord gegaan om dit programma te financieren en heeft Reda Sosial als budgetbeheerder aangesteld. BZK heeft een bedrag van ANG 3,2 miljoen op de rekening van Reda Sosial gestort. Met bovengenoemd bedrag worden betalingen voor dit project gedaan op verzoek van het ministerie van OWCS.

1.2 Organisatie en Code Corporate Governance

In het kader van Governance zijn er in het jaar 2023 de nodige stappen ondernomen ten behoeve van de verdere optimalisering van de organisatie van Reda Sosial op het gebied van financieel beheer (met name bij rapportages betreffende NGO's), personeelsbeheer, processen en procedures.

Financieel beheer

In verband met het afleggen van verantwoording en rapportage van de financiële afwikkelingen, die betrekking hebben op de ontvangen exploitatiesubsidie en door het Land ter beschikking gestelde fondsen ter uitvoering van diverse projecten, dient het apparaat van Reda Sosial zoveel mogelijk aan de code Corporate Governance te voldoen. Hierbij geldt het principe van “comply or explain”. De gegevens met betrekking tot de project- en personeelsadministratie, document management en de exploitatie-administratie worden gegenereerd vanuit een integraal managementsysteem.

In het afgelopen jaar 2023 werd het jaarverslag en de jaarrekening 2022 door de Raad van Commissarissen goedgekeurd. Verder werden in het voorjaar 2023 het jaarprogramma en de begroting van 2024 aan de Raad van Commissarissen voorgelegd ter goedkeuring. Deze werden ook in het voorjaar 2023 goedgekeurd en vervolgens aan de Minister van Algemene Zaken aangeboden.

Personeelsbeheer

Het personeelsbestand van Reda Sosial telde in het jaar 2023 8 Fte's waarvan 3 contractanten zijn. De werkzaamheden worden, ondanks de hoge werkdruk, naar alle tevredenheid van de directie uitgevoerd. Reda Sosial heeft een eenmalige subsidie van ANG. 67.500 ontvangen als compensatie aan het personeel voor het dekken van de kosten betreffende de inkorting op de arbeidsvoorwaarden tijdens de Covid Pandemie. Het resterende bedrag dient in apparatuur en kantoorinrichting te worden geïnvesteerd.

Beleid, processen en procedures

Een template werd geïntroduceerd om de verantwoording van de NGO-activiteiten efficiënter te controleren. Dit is van belang om informatie te ontvangen en tijdig in te grijpen bij eventuele geconstateerde tekortkomingen.

1.3 Uitzicht op 2024

Als er rekening wordt gehouden met het reële gemiddelde inkomen per hoofd van de bevolking dan was het Bruto Binnenlands Product in 2010 op jaarbasis ANG 34.000. In 2021 was dit drastisch gedaald naar ANG 27.000, oftewel 21% lager ten opzichte van 10 jaar eerder. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat de Curaçaose bevolking in het laatste decennium armer is geworden¹. Dit komt onder andere door de zware impact van de Covid-19 Pandemie, de sluiting van de raffinaderij, afnemende internationale financiële dienstverlening (offshore) en afnemende bedrijvigheid in de vrije zone door de situatie in Venezuela en recentelijk door de oorlog in Oekraïne, die hebben geleid tot een sterke stijging van de energie- en voedselprijzen.

Dit is de algemene trend van de afgelopen jaren op Curaçao. Voor de meest kwetsbaren in de samenleving is de situatie nog verontrustender. Deze groepen moeten met minder dan ANG 27.000 per jaar rondkomen. Het is voor deze mensen, de meest kwetsbaren in de Curaçaose samenleving, dat Reda Sosial zich elke dag inzet.

¹Presentatie: Werkbezoek Bijzondere Commissie Koninkrijk van de Raad van State aan Curaçao Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, 11 januari 2023

Hierdoor zal Reda Sosial in 2024 nog meer gefocust zijn om een bijdrage te leveren aan het omkeren van deze negatieve armoedetrend. Dit zullen we doen door meer praktische cursussen te organiseren om mensen betere kansen te geven op de arbeidsmarkt en zelfredzaam te maken. Verder zullen er meer bouwactiviteiten plaatsvinden om enerzijds meer werkgelegenheid te creëren en anderzijds de woonkwaliteit van de bewoners in minderbedeelde wijken te bevorderen.

Kortom, Reda Sosial zal om intensivering van investeringen vragen ter bestrijding van armoede.

1.4 Het saldo van baten en lasten

De directie is tevreden met het aantal projecten (woonverbetering/ bouwprojecten en NGO's) dat werd geïmplementeerd en met het resultaat dat werd behaald. De projecten hebben een belangrijke en positieve bijdrage geleverd aan de sociaal-economische ontwikkeling van het Land Curaçao, door het creëren van arbeidsplaatsen voornamelijk onder werkzoekenden en de jeugd en door meer (bouw)activiteiten te stimuleren ten behoeve van de (kleine)aannemingsbedrijven.

Het saldo van baten en lasten 2023 maakte onderdeel uit van de onderhavige jaarrekening over het boekjaar 2023. De liquiditeitspositie van Reda Sosial per 31 december 2023 bedroeg circa ANG 11,8 miljoen (eind 2022 ANG 3,8 miljoen).

Het saldo van baten en lasten bedroeg over het jaar 2023 ANG 176.803 (2022 ANG 51.494).

Het bestuursverslag over het boekjaar 2023 is opgesteld door onderstaande bestuurder.

Wilfred C. Bonafacia

2. Verslag van de Raad van Commissarissen

2.1 Algemeen

Het afgelopen jaar heeft de Raad van Commissarissen gedurende de 1e helft van het jaar gefunctioneerd met een minimumaantal van drie (3) leden en gedurende de 2e helft van het jaar met een minimumaantal van twee (2) leden. De heer D. de Freitas is op 1 april 2023 afgetreden op basis van het vastgestelde aftreedrooster. De voorzitter, de heer R. Karsdorp is, na een verlengingsperiode, op 4 april 2023 afgetreden. Eerder op 4 april 2022 is mevrouw Roxanne de Leeuw, die ook als notulist fungeerde, afgetreden op basis van het vastgestelde aftreedrooster. De Raad ervaart het beperkte aantal leden en de afwezigheid van specifieke expertise en notulist als een gemis.

2.2 Bijeenkomsten

De RvC heeft het afgelopen jaar vier (4) maal vergaderd, te weten op 9 en 28 maart, 25 augustus en 5 december 2023. De vergaderingen hebben steeds plaatsgevonden in aanwezigheid van de Directeur.

Op 16 maart 2023 werd door EY een toelichting gegeven op het surplus op de jaarrekening en op 28 maart 2023 heeft de RvC samen met de directeur een bespreking gehad met de externe accountant m.b.t. de jaarrekening en het jaarverslag 2022.

Voorts werd op 28 juli 2023 een informele bijeenkomst gehouden met als doel kennismaking met de nieuw aangetreden lid van de Raad, de heer Rupert Arrindell.

Van alle vergaderingen zijn notulen gemaakt en deze zijn allemaal goedgekeurd.

2.3 De Raad van Commissarissen

De profielschetsen (taakverdeling) voor de raad van commissarissen zijn vastgesteld bij Ministeriële Beschikking van 27 september 2018 na beoordeling en goedkeuring van de SBTNO. Voor Reda Sosial is de samenstelling als volgt: 1 financieel expert, 1 juridisch expert, 1 technisch expert en 2 leden als deskundige met specifieke kennis en ervaring op de gebieden waar Reda Sosial actief is.

In het jaar 2023 was een uitdagend periode geweest voor de RvC. Nadat een (1) lid (met specifieke kennis van het vakgebied van RS) in 2022 is afgetreden zonder dat er daarvoor in de plaats een ander lid werd benoemd, zijn er in 2023 nog 2 leden afgetreden; de financieel expert en de 2e deskundige op het vakgebied van RS. Noemenswaardig is daarbij dat sedert 2021 de lid fungerend als technisch expert is afgetreden. In juli 2023 is daarvoor vervanging gekregen.

De hoogte en structuur van de bezoldiging van de individuele commissarissen is bij Ministeriele Beschikking vastgelegd. De leden van de RvC doet jaarlijks mededeling inzake beroep c.q. hoofdfunctie en alle nevenfuncties van individuele commissarissen (zie tabel). Dit wordt ook apart gedaan middels een onafhankelijkheidsverklaring.

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfunctie
<i>Dhr. R. Arrindell</i>	<i>Gepensioneerde</i>	<i>Adviseur/ Interim Manager</i>
<i>Mw. N.B. Oleana-Louisa</i>	<i>Advocaat</i>	<i>Voorzitter Centraal College voor de Reclassering</i>

2.4 Beoordelingen

Conform de Corporate Governance code dient minimaal tweemaal per jaar een vergadering te worden gehouden waarin een beoordeling wordt gemaakt van het functioneren van de directeur en van de raadsleden. Ook in 2023 is de directeur beoordeeld met positieve resultaat. Deze vergadering wordt echter eenmaal per jaar gehouden, maar de RvC acht dit voldoende.

De bespreking over het functioneren van de raad heeft in 2023 niet plaatsgevonden en dit was te wijten aan het minimumaantal leden in 2023; drie (3) leden tot en met 4 april, 1 lid nadien en twee (2) leden vanaf eind juni.

2.5 Bijzonderheden

Het is de organisatie wederom gelukt het jaar af te sluiten met een positief saldo.

2.6 Corporate Governance

In de vergadering van 11 april 2024 zijn het Jaarverslag en de Jaarrekening 2023 door de RvC goedgekeurd.

De begroting en jaarprogramma voor het jaar 2024 is tijdens de vergadering van de RvC van 9 maart 2023 goedgekeurd.

Een vergadering ter bespreking van de ondernemingsstrategie heeft in 2023 niet plaatsgevonden wegens het niet voldoen aan de minimumaantal leden.

2.7 Aftreedrooster

Het aftreedrooster van de Raad van Commissarissen van de Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid, Reda Sosial, ingeschreven in het Curaçaose handelsregister onder het nummer 110610, ziet er als volgt uit:

Naam Commissaris	Datum van benoeming	Datum van aftreding
<i>R. Karsdorp</i>	<i>4 oktober 2018</i>	<i>4 april 2023</i>
<i>D. De Freitas</i>	<i>31 mei 2019</i>	<i>1 april 2023</i>
<i>N. Oleana Louisa</i>	<i>22 juni 2020</i>	<i>22 juni 2024</i>
<i>R. Arrindell</i>	<i>30 juni 2023</i>	<i>30 juni 2027</i>

2.8 Goedkeuring

Hierbij geeft de Raad van Commissarissen van Reda Sosial aan dat de door de bestuurder (directie) opgestelde jaarrekening over het boekjaar 2023 door de externe accountant, Ernst & Young (EY) is gecontroleerd.

De goedgekeurde controleverklaring is in het jaarverslag opgenomen.

De RvC is van oordeel dat de jaarrekening en het jaarverslag van de directie een goede basis vormen voor de verantwoording die de directie aflegt voor het gevoerde beleid, het toezicht dat de RvC hierop houdt en dat dit verslag voldoet aan alle voorschriften en eisen van “Good Governance” voor wat betreft transparantie. De RvC heeft de jaarrekening en het jaarverslag in haar vergadering van 11 april 2024 goedgekeurd.

De RvC van Reda Sosial biedt hierbij de jaarrekening 2023 ter vaststelling aan de Minister van Algemene Zaken aan. De Raad van Commissarissen stelt voor dat aan de directeur decharge wordt verleend voor het gevoerde beleid over 2023 en dat aan de Raad van Commissarissen decharge wordt verleend voor het gehouden toezicht. Tevens stelt de RvC voor dat de jaarrekening 2023 wordt vastgesteld.

Curaçao, 11 april 2024

De Raad van Commissarissen van Reda Sosial:

Mevr. Nirayca Oleana Louisa
Commissaris/ Vice-voorzitter

De heer Rupert Arrindell
Commissaris

Ondertekening van de jaarrekening

Willemstad, 11 april 2024

Raad van Commissarissen

Mevr. Nirayca Oleana Louisa
Commissaris/ Vice-voorzitter

De heer Rupert Arrindell
Commissaris

Bestuurder

De heer Wilfred Bonafacia

3. Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2023

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA			
Alle bedragen zijn in ANG	Toelichting	2023	2022
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	3.4.6.1		
Verbouwingen		1.639	2.568
Kantoorinventaris		6.425	11.792
Computerapparatuur en software		17.178	8.351
Vervoersmiddelen		34.240	42.513
		59.482	65.224
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorderingen			
Te vorderen subsidie	3.4.6.2	10.020.000	-
Overige vorderingen en overlopende activa	3.4.6.3	29.781	11.464
		10.049.781	11.464
Liquide middelen	3.4.6.4	11.791.842	3.760.330
		21.901.105	3.837.018

PASSIVA

Alle bedragen zijn in ANG	Toelichting	2023	2022
Stichtingsvermogen	3.4.6.5		
Stichtingskapitaal		100	100
Bestemmingsfonds		581.097	383.371
		581.197	383.471
Fonds materiële vaste activa	3.4.6.6	13.697	
Kortlopende schulden			
Nog te besteden projectkosten Storm Tomas	3.4.6.7	269.494	275.935
Nog te besteden projectkosten	3.4.6.8	20.992.984	3.091.934
Belastingen en sociale premies	3.4.6.9	-	19.922
Overige schulden en overlopende passiva	3.4.6.10	43.733	65.756
		21.306.211	3.453.547
		21.901.105	3.837.018

3.2 Staat van baten en lasten over 2023

Alle bedragen zijn in ANG	Toelichting	2023	Begroting 2023	2022
BATEN				
Subsidie-bijdragen	3.4.6.12	1.189.578	1.160.000	1.160.000
Beheers-vergoedingen projecten	3.4.6.13	76.850	32.000	2.500
		1.266.428	1.192.000	1.162.500
APPARAATKOSTEN				
Personeels-kosten	3.4.6.14	777.896	800.000	810.639
Huisvestings-kosten	3.4.6.15	97.449	98.500	96.238
Algemene kosten	3.4.6.16	108.734	138.500	96.759
Kantoorkosten	3.4.6.17	49.993	56.000	50.639
Autokosten	3.4.6.18	9.239	15.000	4.514
Afschrijvings-kosten	3.4.6.1/ 3.4.6.19	24.636	22.500	15.483
Vrijval fonds materiële vaste activa	3.4.6.19	(3.302)	-	-
Kosten Raad van Commissarissen	3.4.6.20	22.802	59.500	34.822
Totale apparaatskosten		1.087.447	1.190.000	1.109.094
Saldo voor rentelasten		178.981	2.000	53.406
Rentelasten en soortgelijke kosten		(2.178)	(2.000)	(1.912)
		(2.178)	(2.000)	(1.912)
Saldo baten en lasten		176.803	-	51.494

3.3 Kasstroomoverzicht over 2023

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Saldo baten en lasten	176.803	51.494
Aanpassingen voor: Afschrijvingen	24.636	15.483
Vrijval fonds materiële vaste activa	(3.302)	-
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	(10.038.317)	613
Mutatie kortlopende schulden	17.852.664	(1.653.468)
Kasstroom uit operationele activiteiten	8.012.484	(1.585.878)
Investeringsactiviteiten	(18.894)	(55.284)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(18.894)	(55.284)
Dotatie saldo restant eenmalige subsidie aan het bestemmingsfonds	20.923	-
Financiering investering computer met eenmalige subsidie	16.999	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	37.922	-
Mutatie liquide middelen	8.031.512	(1.641.162)
Stand liquide middelen per 1 januari	3.760.330	5.401.492
Stand liquide middelen per 31 december	11.791.842	3.760.330

3.4 Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

3.4.1 Algemene toelichting

Algemeen

In januari 1996 werd door de Regering van de Nederlandse Antillen de Commissie Sociaal Noodprogramma geïnstalleerd met als opdracht het inventariseren van de ergste nood onder de sociaal-economisch zwakkere groepen op de Nederlandse Antillen en het doen van aanbevelingen om hun positie op korte en lange termijn te verbeteren. Op 17 mei 1996 heeft gemelde Commissie haar sociaal- economische actieprogramma 'Aan de slag' aan de regering gepresenteerd.

Ter uitvoering van gemeld programma is de Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid (verder "de Stichting") op 31 mei 1996 opgericht. De Stichting is opgericht voor onbepaalde tijd.

De activiteiten van de Stichting bestaan uit het financieren en bevorderen van de totstandkoming van projecten die voor de sociaal-economische ontwikkeling van het land Curaçao van belang zijn. Hieronder vallen onder meer projecten op het terrein van onderwijs, wijk- en woningverbetering, sport en verbetering van de economische structuur en de werkgelegenheid.

De jaarrekening is opgemaakt op 21 februari 2024.

3.4.2 Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Boek 2 van het in Curaçao geldende Burgerlijk Wetboek en de in Nederland aanvaardbare Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen (RJK).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in Antilliaanse guldens, zijnde de functionele- en presentatievaluta van de Stichting.

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op de transactiedatum. Activa en passiva in andere valuta dan Antilliaanse gulden, worden omgerekend in Antilliaanse gulden tegen de koers per balansdatum. Koersverschillen die voortvloeien uit de transacties in vreemde valuta en omrekening per balansdatum van monetaire activa en verplichtingen die in vreemde valuta luiden, worden in de staat van baten en lasten verwerkt.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

3.4.3 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa in eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs) verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courant schulden bij banken zijn, indien van toepassing, opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt dit toegelicht.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd indien de Stichting op balansdatum een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft waarvan het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang betrouwbaar is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Fonds materiële vaste activa

Materiële vaste activa gefinancierd middels investeringssubsidies worden geactiveerd en dezelfde waarde wordt gepassiveerd als fonds materiële vaste activa. De afschrijvingen op deze materiële vaste activa worden ten laste van de staat van baten en lasten geboekt en de vrijval uit het fonds materiële vaste activa voor hetzelfde bedrag wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Kortlopende schulden

Onder de kortlopende schulden worden de schulden opgenomen met een resterende looptijd van korter dan één jaar. Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerking van de kortlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Kortlopende schulden worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de kortlopende schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

3.4.4 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben. Onder subsidiebijdragen worden de toegezegde bijdragen ter dekking van de apparaatskosten verantwoord. Apparaatskosten betreffen de indirecte kosten die aangewend worden voor fondswerving en projectbeheersing. De apparaatskosten worden bepaald op historische basis. De toegekende bijdragen voor projecten en de werkelijke betalingen over het boekjaar worden verwerkt in de fondsenrekening. Een uiteindelijk saldo op de fondsenrekening wordt verwerkt in het bestemmingsfonds.

Saldo baten en lasten

Het saldo van de baten en lasten van het boekjaar zal toegevoegd worden aan de post “bestemmingsfonds”. Dit betreft het fonds voor toekomstige projecten waarvan de aard en omvang nog nader dienen te worden vastgesteld.

Personeel

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk Inspectie der Belastingen.

Jubileumuitkeringen worden als last verantwoord in het jaar dat deze worden uitgekeerd.

3.4.5 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

3.4.6 Toelichting op de posten van de balans en de staat van baten en lasten

3.4.6.1 Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa zijn als volgt te specificeren:

Alle bedragen zijn in ANG	Verbouwingen	Kantoor inventaris	Computer apparatuur en software	Vervoersmiddelen	Totaal
Stand per 1 januari 2023					
Aanschaffingswaarde	9.293	43.329	37.695	45.960	136.277
Cumulatieve afschrijvingen	(6.725)	(31.537)	(29.344)	(3.447)	(71.053)
Boekwaarde	2.568	11.792	8.351	42.513	65.224
Mutaties					
Investeringen	-	1.895	16.999	-	18.894
Afschrijvingen	(929)	(7.262)	(8.172)	(8.273)	(24.636)
Saldo	(929)	(5.367)	8.827	(8.273)	(5.742)
Stand per 31 december 2023					
Aanschaffingswaarde	9.293	45.224	54.694	45.960	155.171
Cumulatieve afschrijvingen	(7.654)	(38.799)	(37.516)	(11.720)	(95.689)
Boekwaarde	1.639	6.425	17.178	34.240	59.482
Afschrijvingspercentages	10%	10 - 50%	20 - 50%	20 - 50%	

3.4.6.2 Te vorderen subsidies

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
<i>Subsidie SOAW voor diverse werkzaamheden</i>	10.000.000	-
Reda Sosial Fee project 'Herdenking Afschaffing Slavernij'	20.000	-
	10.020.000	-

Subsidie SOA voor diverse werkzaamheden

Op 27 december 2023 heeft Reda Sosial een subsidiedeclaratie ingediend bij het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW) voor het verrichten van diverse werkzaamheden ten behoeve van het ministerie, waaronder het bouwen van woonhuizen en de verdere uitvoering van het project 'Quick Fixes' (verbetering van woningen). Het Ministerie van SOAW heeft dit bedrag op 10 januari 2024 aan Reda Sosial overgemaakt.

Reda Sosial Fee project 'Herdenking Afschaffing Slavernij' (HAS)

Als budgetbeheerder over de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verstrekte subsidie ten behoeve van het herdenkingsjaar afschaffing slavernij 2023-2024, heeft Reda Sosial recht op een vergoeding, bekend als Reda Sosial Fee, van 2% van de subsidie. In januari 2024 heeft Reda Sosial deze vergoeding, over het volledige subsidiebedrag van ANG 4.005.000, zijnde ANG 80.100, aan het project doorbelast. Van de doorbelaste Reda Sosial Fee van ANG 80.100 heeft ANG 20.000 betrekking op het jaar 2023 en is als zodanig als vordering opgenomen.

3.4.6.3 Overige vorderingen en overlopende activa

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
<i>Waarborgsommen</i>	6.475	6.475
Vooruitbetaalde bedragen	23.306	4.989
	29.781	11.464

Onder de vooruitbetaalde bedragen is een aanbetaling van ANG 11.890 aan HICC voor kantoormeubilair opgenomen.

3.4.6.4 Liquide middelen

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
MCB Bank N.V., rekening t.b.v onderhoud scholen en sportfaciliteiten	1.526.555	879.748
MCB Bank N.V., rekening t.b.v Armoedebestrijding	2.036.619	1.943.298
MCB Bank N.V., ondersteuning waterschade	4.618.171	329.717
MCB Bank N.V., exploitatierekening	439.866	451.714
MCB Bank N.V., projectenrekening	3.169.928	153.955
MCB Kompa Leon 5891651102074666	496	-
Kas	207	128
Kruisposten	-	1.770
	11.791.842	3.760.330

3.4.6.5 Stichtingsvermogen

Stichtingskapitaal

Het stichtingskapitaal bedraagt ANG 100.

Bestemmingsfonds

Het bestemmingsfonds betreft het cumulatieve saldo van baten en lasten dat zal worden aangewend om enerzijds toekomstige projecten van sociaal-economische aard te financieren en anderzijds om het apparaat te optimaliseren teneinde het doel van de Stichting, zoals vastgesteld in de statuten van de Stichting, te verwezenlijken. Aanwending uit dit fonds kan alleen overeenkomstig het bepaalde in artikel 3 van de statuten van de Stichting.

Het verloop van het bestemmingsfonds is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
<i>Stand per 1 januari</i>	383.371	331.877
Saldo restant eenmalige subsidie	20.923	-
Resultaat Boekjaar	176.803	51.494
Stand per 31 december	581.097	383.371

Saldo restant eenmalige subsidie

Middels een Ministeriële Beschikking van 2 mei 2023 is aan Reda Sosial een eenmalige subsidie van ANG 67.500 toegekend, welk bedrag op 4 mei aan Reda Sosial is overgemaakt. Deze eenmalige subsidie dient ter dekking van een eenmalige compensatie aan het personeel voor de inkorting op de arbeidsvoorwaarden als gevolg van de liquiditeitssteun vanuit Nederland aan het Land Curaçao tijdens de Covid-pandemie. Het resterende bedrag van de eenmalige subsidie na betaling van de eenmalige compensatie bedraagt ANG 37.922. In de Ministeriële Beschikking heeft de overheid bepaald dat een eventueel resterend bedrag na voldoening van de eenmalige compensatie uitsluitend kan worden besteed aan uitgaven van niet-structurele aard, waarbij investeringen in kantoorinrichting en/of - apparatuur de voorkeur genieten.

In juni 2023 heeft Reda Sosial met het eerdergenoemde resterend saldo zes (6) nieuwe laptops aangeschaft voor een totaalbedrag van ANG 16.999. Het resterende saldo van de eenmalige subsidie bedraagt per 31 december 2023 ANG 20.923 en is als volgt opgebouwd:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
<i>Restant eenmalige subsidie</i>	37.922	-
Af: aanschaf 6 laptops	(16.999)	-
Restant eenmalige subsidie per 31 december	20.923	-

Reda Sosial heeft van het resterende saldo kantoormeubilair besteld, dat nog niet is ontvangen. Reda Sosial heeft een aanbetaling van ANG 11.890 gedaan, die per 31 december 2023 als vooruitbetaling is verantwoord. Na ontvangst van het kantoormeubilair zal de onttrekking ten laste van het restant van de eenmalige subsidie, opgenomen in het bestemmingsfonds, worden verantwoord.

3.4.6.6 Fonds materiële vaste activa

Het verloop van het fonds materiële vaste activa is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
<i>Stand per 1 januari</i>	-	-
Bij: financieren laptops met eenmalige subsidie	16.999	-
Af: vrijval als gevolg van afschrijving laptops	(3.302)	-
Stand per 31 december	13.697	-

3.4.6.7 Nog te besteden projectkosten Storm Tomas

De nog te besteden projectkosten Storm Tomas zijn als volgt weer te geven:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
<i>Stand per 1 januari</i>	275.935	420.930
Bestedingen	(6.413)	(144.932)
Bankkosten	(28)	(63)
Stand per 31 december	269.494	275.935

Van het bedrag van ANG 269.494 is de Stichting per 31 december 2023 geen verplichtingen aangegaan voor projecten.

3.4.6.8 Nog te besteden projectkosten

Het verloop van de nog te besteden projectkosten zijn als volgt weer te geven:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
<i>Stand per 1 januari</i>	3.091.934	4.616.917
Ontvangen bijdrage van Land Curaçao	15.135.569	3.790.000
Te ontvangen bijdrage van Land Curaçao	10.000.000	-
Bestedingen	(7.239.599)	(5.322.070)
Bankkosten	(1.620)	(913)
Overige mutaties	6.700	8.000
Stand per 31 december	20.992.984	3.091.934

De nog te besteden projectkosten per fonds zijn als volgt te specificeren:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Fonds SOAW bouwen van woonhuizen en Quick Fixes		
Stand per 1 januari	-	-
Ontvangen bijdrage van Land Curaçao	3.000.000	-
Te ontvangen bijdrage van Land Curaçao	10.000.000	-
Bestedingen	(1.036.881)	-
Bankkosten	(389)	-
Overige mutaties	6.700	-
Stand per 31 december	11.969.430	-

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Fonds armoedebestrijding		
Stand per 1 januari	1.943.299	2.112.492
Ontvangen bijdrage van Land Curaçao	3.640.000	3.640.000
Bestedingen	(3.545.776)	(3.816.419)
Bankkosten	(903)	(774)
Overige mutaties	-	8.000
Stand per 31 december	2.036.620	1.943.299

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Fonds OWCS HAS		
Stand per 1 januari	-	-
Ontvangen bijdrage van Land Curaçao	3.275.779	-
Bestedingen	(950.122)	-
Bankkosten	(198)	-
Stand per 31 december	2.325.459	-

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Fonds sportvelden		
Stand per 1 januari	334.006	334.006
Ontvangen bijdrage van Land Curaçao	3.900.000	-
Bestedingen	(921.941)	-
Bankkosten	(95)	-
Overheveling van restfondsen onderhoud schoolgebouwen	218.371	-
Stand per 31 december	3.530.341	334.006

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Fonds onderhoud schoolgebouwen		
Stand per 1 januari	557.815	1.899.552
Ontvangen bijdrage van Land Curaçao	1.319.790	-
Overheveling restfondsen naar fonds sportvelden/groeistrategie	(218.371)	62.500
Bestedingen	(656.811)	(1.404.122)
Bankkosten	(25)	(115)
Stand per 31 december	1.002.398	557.815

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Land Curaçao inzake Groeistrategie		
Stand per 1 januari	53.940	217.993
Bestedingen	-	(101.529)
Bankkosten	-	(24)
Overheveling naar fonds onderhoud schoolgebouwen	-	(62.500)
Stand per 31 december	53.940	53.940

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Fonds specifieke projecten		
Stand per 1 januari	150.000	-
Ontvangen bijdrage van Land Curaçao	-	150.000
Bestedingen	(128.068)	-
Bankkosten	(10)	-
Stand per 31 december	21.922	150.000

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Fonds technische opnames scholen		
Stand per 1 januari	52.874	52.874
Bestedingen	-	-
Overige mutaties	-	-
Stand per 31 december	52.874	52.874
Nog te besteden projectkosten	20.992.984	3.091.934

Van het bovengenoemde bedrag van ANG 20.992.984 is de Stichting per 31 december 2023 reeds verplichtingen aangegaan voor een totaalbedrag van ANG 3.981.653 ten aanzien van projecten.

3.4.6.9 Belastingen en sociale premies

De belastingen en premies sociale verzekeringen zijn als volgt te specificeren:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Loonbelasting	-	9.396
AOV/AWW premies	-	6.380
BVZ premies	-	2.521
AVBZ premies	-	1.120
ZV/OV premies	-	505
	-	19.922

3.4.6.10 Overige schulden en overlopende passiva

De opbouw van deze post is als volgt weer te geven:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Accountantskosten	13.356	43.672
Advieskosten	15.000	3.180
Administratieve ondersteuning	12.045	10.240
Water en electriciteit	937	1.268
Telefoonkosten	996	911
MCB Kompa Leon 5891651102074666	-	753
Te betalen pensioenpremies	-	454
Overige	1.399	5.278
	43.733	65.756

3.4.6.11 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Huurverplichtingen

Per 1 oktober 2015 is de Stichting verhuisd naar een pand te Saliña. De jaarlijkse huurverplichting bedraagt ANG. 63.600 (inclusief OB). Het contract, dat op 14 september 2018 eindigde, wordt telkens voor één (1) jaar verlengd indien de huurovereenkomst niet wordt opgezegd.

Overige verplichtingen

De Stichting heeft een jaarlijkse verplichting van ANG 7.886 voor de huur van een kopieermachine. Het contract, met een looptijd van 3 jaar, is op 6 januari 2024 verlopen. Onlangs heeft de Stichting een offerte ontvangen voor de verlenging van de huur van de kopieermachine, die nog moet worden goedgekeurd. De Stichting heeft jaarlijkse verplichting van ANG 1.733 voor huur van bedrijfsafvalcontainer. Het contract is voor onbepaalde tijd.

3.4.6.12 Subsidiebijdragen

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Land Curaçao inzake exploitatiesubsidie	1.160.000	1.160.000
Land Curaçao inzake eenmalige subsidie	29.578	-
	1.189.578	1.160.000

Middels een Ministeriële Beschikking van 2 mei 2023 is aan Reda Sosial een eenmalige subsidie van ANG 67.500 toegekend, welk bedrag op 4 mei aan Reda Sosial is overgemaakt. Deze eenmalige subsidie dient ter dekking van een eenmalige compensatie aan het personeel voor de inkorting op de arbeidsvoorwaarden als gevolg van de liquiditeitssteun vanuit Nederland aan het Land Curaçao tijdens de Covid-pandemie. De eenmalige compensatie aan het personeel, in de vorm van een gratificatie, bedraagt ANG 29.578. Het resterende bedrag van de eenmalige subsidie na betaling van de eenmalige compensatie bedraagt ANG 37.922. In de Ministeriële Beschikking heeft de overheid bepaald dat een eventueel resterend bedrag na voldoening van de eenmalige compensatie uitsluitend kan worden besteed aan uitgaven van niet-structurele aard, waarbij investeringen in kantoorinrichting en/of - apparatuur de voorkeur genieten.

Het verloop van de ontvangen eenmalige subsidie is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023
Ontvangen van Land Curaçao inzake eenmalige subsidie	67.500
Af: besteed aan gratificatie personeel	(29.578)
	37.922
Af: investering materiële vaste activa (6 laptops)	(16.999)
Nog te besteden eenmalige subsidie, opgenomen in het bestemmingsfonds	20.923

3.4.6.13 Beheersvergoedingen projecten

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Beheersvergoedingen projecten	76.850	2.500

Reda Sosial ontvangt een vergoeding voor het coördineren en administreren van technische projecten, bijvoorbeeld de renovatie van sportvelden of scholen.

De vergoeding varieert jaarlijks op basis van het aantal en de omvang van technische projecten. De beheersvergoeding in 2023 heeft betrekking op de projecten onderhoud werkzaamheden te Oranje Kleuterschool (ANG 26.850), Quick Fixes SOAW 1ste gedeelte (ANG 30.000) en het deel van het Herdenkingsjaar Afschaffing Slavernij 2023-2024 dat betrekking heeft op 2023 (ANG 20.000). De vergoeding van ANG 2.500 in 2022 had betrekking op de renovatie van Nilda Pinto SBO.

3.4.6.14 Personeelskosten

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Lonen en salarissen	630.812	645.080
Sociale lasten	90.811	87.615
Pensioenpremie personeel	32.876	41.576
Ziekte- en ongevallenverzekering	17.211	31.244
Overige personeelskosten	6.186	5.124
	777.896	810.639

Een beleidsmedewerker is per 31 december 2022 uit dienst getreden en is medio 2023 vervangen. Per 31 december 2023 bedroeg het personeelsbestand 8 (2022: 8).

3.4.6.15 Huisvestingskosten

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	
Huur kantoorpand	63.600	63.600
Water- en energiekosten	18.648	20.732
Onderhoud en reparatie	5.023	2.895
Verzekering	3.327	2.670
Beveiliging	2.125	2.099
Overige huisvestingskosten	4.726	4.242
	97.449	96.238

3.4.6.16 Algemene kosten

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Accountantskosten	44.520	43.672
Administratiekosten, inclusief salarisadministratie	36.236	28.864
Advieskosten	25.602	22.758
Promotiekosten	2.226	1.370
Overige algemene kosten	150	95
	108.734	96.759

3.4.6.17 Kantoorkosten

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	
Telefoon- en internetkosten	12.024	12.878
Leasekosten kopieermachine	8.624	8.896
Kantoorbenodigheden	6.025	4.492
IT ondersteuning	6.862	7.615
Softwarekosten	10.507	10.454
Overige kantoorkosten	5.951	6.304
	49.993	50.639

3.4.6.18 Autokosten

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Brandstofkosten	2.200	825
Autoverzekering	3.372	1.771
Motorrijtuigenbelasting	394	232
Onderhouds- en overige autokosten	3.273	1.686
	9.239	4.514

In juli 2022 heeft Reda Sosial een bedrijfswagen aangeschaft, die voornamelijk wordt gebruikt voor het toezicht houden op de uitvoering van programma's en projecten.

3.4.6.19 Afschrijvingskosten

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Kantoorinventaris	7.262	6.922
Verbouwingen	929	929
Computerapparatuur	8.172	4.185
Vervoermiddelen	8.273	3.447
	24.636	15.483
<i>Vrijval fonds materiële vaste activa</i>	<i>(3.302)</i>	

3.4.6.20 Kosten Raad van Commissarissen

De specificatie van deze post is als volgt:

Alle bedragen zijn in ANG	2023	2022
Vergoeding RvC	18.231	29.481
Autovergoeding RvC	2.791	3.349
Vergader- en overige kosten RvC	1.780	1.992
	22.802	34.822

3.4.6.21 Voorwaardelijke verplichting

Reda Sosial ontvangt subsidie van de overheid ter dekking van de exploitatiekosten. Het Landsbesluit houdende algemene maatregelen, van de 9de december 2016 ter uitvoering van artikel 13, derde lid, van de Landsverordening financieel beheer (Landsbesluit subsidie) heeft het over twee (2) soorten van subsidieverlening, de subsidie op basis van het systeem van inschrijving (“subsidie op inschrijving”) en de subsidie op basis van het systeem van aanvraag (“subsidie op aanvraag”). Afhankelijk van het soort subsidie dient Reda Sosial een eventueel subsidieoverschot (surplus) terug te betalen aan de overheid. In de Nota van toelichting behorende bij het Landsbesluit subsidie staat dat voor wat betreft subsidies toegewezen op basis van inschrijving, de meevallers bij een volledige uitvoering van het activiteitenplan, niet terug behoeven te vloeien in de overheidskas. Niet uitgevoerde activiteiten zullen wel worden verrekend. Voor wat betreft subsidies op basis van aanvragen zullen de meevallers in de uitvoering van de subsidie wel in de overheidskas moeten terugvloeien. Aan de andere kant zuivert de regering geen tekorten aan die de subsidieontvanger mocht oplopen bij het ontplooiën van de activiteiten.

Omdat het voor Reda Sosial niet met redelijke zekerheid vaststaat of de ontvangen exploitatiesubsidie voldoet aan de voorwaarde van “inschrijving” of “aanvraag”, zal Reda Sosial overleggen met de overheid om hier duidelijkheid over te krijgen. In afwachting van deze duidelijkheid zijdens de overheid is het saldo van de baten en lasten, net als voorgaande jaren, op basis van een bestendig gedragslijn, via het stichtingsvermogen/ bestemmingsfonds verwerkt. Overigens is het standpunt van Reda Sosial dat sprake is van subsidie op basis van inschrijving.

Ook moet worden opgemerkt dat Reda Sosial geen Ministeriële Beschikking voor het jaar 2023 heeft ontvangen voor de reguliere exploitatiesubsidie. Hierdoor is het niet bekend of er additionele voorwaarden/eisen zijn gesteld waaraan Reda zou moeten voldoen welke mogelijk een impact kan hebben op de vast te stellen financieringsbijdrage. Desalniettemin meent Reda Sosial te hebben gefunctioneerd in overeenstemming met de verwachtingen en richtlijnen van het Ministerie van Algemene Zaken, aangezien Reda Sosial in nauw contact stond met het genoemde ministerie. Daarnaast moet worden vermeld dat de door Reda Sosial ontvangen subsidie formeel is goedgekeurd door de Staten van Curaçao via de overheidsbegroting van 2023.

Gelet op het bovenstaande is Reda Sosial van mening dat de ontvangen en bestede exploitatiesubsidie niet dient te worden terugbetaald aan het Ministerie van Algemene Zaken en dat het in het jaar 2023 ontvangen bedrag ter dekking van de exploitatiekosten als exploitatiesubsidie kan worden verantwoord.

Tot slot zij opgemerkt dat op 21 december 2022 de Landsverordening normering topinkomens Curaçao (P.B. 2022, no. 133), hierna: LNTI, in werking is getreden. In de LNTI is tevens een openbaarmakingsplicht opgenomen, waarbij is bepaald dat bij lagere regelgeving (ministeriële regeling met algemene werking) vastgesteld wordt welke gegevens dat precies betreffen. Deze lagere regelgeving is evenwel nog niet vastgesteld. De stichting gaat ervan uit dat dit in 2024 alsnog zal plaatsvinden en zal alsdan betreffende gegevens in het eerstvolgende jaarverslag rapporteren.

4. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De Raad van Commissarissen en het Bestuur van Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid te Curaçao gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Nederlandse Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen voor zover niet strijdig met lokale van toepassing zijnde wet- en regelgeving en het Landsbesluit subsidie (A. 2016, no. 81).

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2023
- ▶ de staat van baten en lasten over 2023
- ▶ het kasstroomoverzicht over 2023; en
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de Internationale Controlestandaarden en het voor Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid geldende controleprotocol gerelateerd aan het Landsbesluit subsidie (A. 2016, no. 81). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid zoals vereist in de International Code of Ethics for Professional Accountants (inclusief International Independence Standards) (IESBA Code) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van aangelegenheden ten aanzien van subsidiebijdragen

Wij vestigen de aandacht op toelichting 3.4.6.21 van de jaarrekening, waarin wordt beschreven dat Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid geen Ministeriële Beschikking met betrekking tot de subsidies voor het jaar 2023 heeft ontvangen en het niet met redelijke zekerheid vaststaat of de ontvangen exploitatiesubsidie voldoet aan de voorwaarde van "inschrijving" of "aanvraag".

Hierdoor is het niet bekend of additionele voorwaarden/eisen zijn gesteld waaraan Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid zou moeten voldoen of de ontvangen exploitatiesubsidie voldoet aan de voorwaarde van “inschrijving” of “aanvraag” welke mogelijk een impact kunnen hebben op de vast te stellen subsidiebijdragen en verplichtingen.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van het Landsbesluit subsidie 2016 (A. 2016, no. 81) en het daarbij horende controleprotocol melden wij dat de voorschriften inzake de jaarrekening, de algemene uitgangspunten voor de controle en de specifieke bepalingen met de betrekking tot de controle zijn nageleefd. Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid heeft geen Ministeriële Beschikking met betrekking tot subsidies over boekjaar 2023 ontvangen, waardoor wij niet hebben kunnen concluderen over de rechtmatigheid van baten en lasten.

Conform artikel 10 van de Landsverordening normering topinkomens Curaçao dienen de bezoldigingen toegelicht te worden in de jaarrekening. Artikel 10 verwijst naar een ministeriële regeling met algemene werking die nader zal bepalen welke gegevens toegelicht dienen te worden. Door het ontbreken van de ministeriële regeling is het niet duidelijk welke gegevens toegelicht dienen te worden en heeft Stichting Fonds voor Sociale Ontwikkeling en Economische Bedrijvigheid in afwachting hiervan geen nadere toelichting opgenomen. Aan de bezoldigingsnormen zoals gesteld in de Landsverordening normering topinkomens Curaçao Artikel 4 wordt voldaan.

Verder overeenkomstig paragraaf 4.5 van het Eilandsbesluit Code Corporate Governance Curaçao, vermelden wij, naar ons beste weten, en voor zover we redelijk in staat waren om de inhoud te controleren op basis van de aan ons verstrekte onderliggende informatie, dat het Corporate Governance verslag zoals opgenomen in het jaarverslag 2023 voldoet aan de eisen van het Eilandsbesluit Code Corporate Governance Curaçao.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag
- ▶ het verslag van de raad van commissarissen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de Internationale Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur en de Raad van Commissarissen zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en het verslag van Raad van Commissarissen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen voor zover niet strijdig met lokale van toepassing zijnde wet- en regelgeving en het Landsbesluit subsidie 2016 (A. 2016, no. 81) en het daarbij horende controleprotocol. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de jaarrekening verantwoorde lasten en balansmutaties.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met internationale controlestandaarden, het controleprotocol en ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde lasten en balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Curaçao, 12 april 2024
11938384 CHU/24750

Ernst & Young Accountants

Signed by
C.K. Hudson RA